JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
NIAL FENNELLY
26 päivänä syyskuuta 1996 *

1. "Noah sanoi usein vaimolleen istuessaan illallispöytään: 'Sama se minne vesi menee, jos siitä ei tule viiniä.'" [1] Veden lisääminen viiniin, mikä ehkä on yksinkertaisin kaikista viinikaupan petoksista, on luonnollisesti myös yksi vaikeimmin paljastettavista. Tämä italialaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koskee lähinnä sitä, onko Saksan viranomaisten käyttämä lisätyn veden paljastava erityinen tutkimus yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa. Ennakkoratkaisupyynnön sisältämä suhteellisen vähäinen tietomäärä ja kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian asianosaisten yhteisymmärryksen aste ovat kuitenkin herättäneet epäilyksiä siitä, onko todellista riitaa olemassa, tai vaihtoehtoisesti ainakin siitä, onko joitakin esitettyjä kysymyksiä otettava tutkittavaksi.

I Tosiseikat ja oikeudelliset seikat

A *Asiaa koskevat yhteisön säännökset*

2. Viini on mainittu perustamissopimuksen liitteessä II [2] perustamissopimuksen 38 artiklassa tarkoitettuna maataloustuotteena [3], ja se on pitkään kuulunut yhteisön oikeudessa säädettyyn yhteiseen markkinajärjestelyyn [4]. Tällä hetkellä vallitsevasta järjestelmästä säädetään nyt viinikaupan yhteisestä järjestämisestä 16 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 822/87 (jäljempänä vuoden 1987 asetus) [5], sellaisena kuin se on muutettuna viinikaupan yhteisestä järjestämisestä annetun asetuksen (ETY) N:o 822/87 muuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1987 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1972/87 [6]. Vuoden 1987 asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa viitataan asetuksen liitteeseen I muun muassa viinin määritelmän osalta. Tämän liitteen 10 kohdassa viini määritellään seuraavasti:

"*Viini*: ainoastaan täydellisellä tai osittaisella alkoholikäymisellä murskatuista tai murskaamattomista tuoreista rypäleistä tai rypälemehusta saatu tuote."

3. Vuoden 1987 asetuksen 15 artiklan 4 kohdan mukaan veden lisääminen "on kielletty", jollei neuvosto toisin päätä. Asetuksen 73 artiklan 1 kohdan (josta neuvosto voi

* Alkuperäinen kieli: englanti.

1 — G. K. Chesterton, "Water and Wine", *Poems for all Purposes* (1913).

2 — Liitteen II asiaa koskevana otsikkona on "Viini tuoreista rypäleistä; rypälemehu, jonka käyminen on pysäytetty alkoholia lisäämällä".

3 — Perustamissopimuksen 38 artiklan 1 kohdan mukaan maataloustuotteilla tarkoitetaan "maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin".

4 — Ks. viinikaupan yhteiseksi järjestämiseksi säädetyistä lisäsäännöksistä 28 päivänä huhtikuuta 1970 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 816/70 (jäljempänä vuoden 1970 asetus), EYVL 1970, L 99, 5.5.1970, s. 1.

5 — EYVL 1987, L 84, s. 1.

6 — EYVL 1987, L 184, s. 26.

samalla tavoin tehdä poikkeuksia) mukaan viinejä "ei saa tarjota tai toimittaa nautittavaksi, jos ne on käsitelty sellaisilla enologisilla käytännöillä, joita ei ole yhteisön säädöksissä tai kansallisissa säädöksissä hyväksytty". Sama koskee säännöksen mukaan viinejä, jotka eivät ole "virheettömiä, kunnollisia tai myyntikelpoisia" tai jotka eivät "vastaa liitteessä I annettuja määritelmiä tai tämän asetuksen perusteella annettuja määritelmiä".

4. Nämä kiellot vastaavat vuoden 1970 asetuksessa vahvistettuja aikaisempia sääntöjä. Asetuksen 28 artiklassa asetettiin alun perin edellytykset, jotka viinin oli täytettävä, jotta se voitiin "toimittaa nautittavaksi". Artikla korvattiin 28 a artiklalla, joka lisättiin viinikaupan yhteiseksi järjestämiseksi säädetyistä lisäsäännöksistä annetun asetuksen (ETY) N:o 816/70 muuttamisesta 17 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1160/76 28 artiklalla. [7] Asetuksen 28 a artiklan mukaan viinejä, jotka on "käsitelty sellaisilla enologisilla käytännöillä, joita ei ole yhteisön säädöksissä tai kansallisissa säädöksissä hyväksytty tai jotka eivät ole yhdenmukaisia tämän asetuksen säännösten tai sen perusteella annettujen säännösten kanssa", ei saa "tarjota tai toimittaa nautittavaksi". Asetuksen (ETY) N:o 816/70 muuttamisesta 19 päivänä heinäkuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1678/77 [8], jolla annettiin enologisia käytäntöjä ja menetelmiä koskevia uusia säännöksiä, 2 artiklan mukaan "vain tässä asetuksessa ja erityisesti liitteessä II a (lisätty 4 artiklalla) tai muissa viinialalla sovellettavissa yhteisön säädöksissä mainitut enologiset käytännöt ja menetelmät" olivat hyväksyttäviä. Liitteessä II a (sellaisena kuin se on muutettuna) ei ole missään vaiheessa hyväksytty veden lisäämistä viiniin. Enologisia käytäntöjä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 16 päivänä elokuuta 1978 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1972/78 (jäljempänä vuoden 1978 komission asetus), joka on edelleen voimassa [9], 1 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään tältä osin, että "[v]iinit, jotka asetuksen (ETY) N:o 816/70 28 a artiklan mukaisesti eivät sovi nautittavaksi, eivät saa olla ilman laillista perustetta tuottajan tai kauppiaan hallussa". [10] Vuoden 1978 komission asetuksessa annetaan valintamahdollisuus silloin, kun viinit eivät sovi nautittavaksi: viinit voidaan "hävittää" tai ne voidaan siirtää, mutta ainoastaan "tislaamoon, etikkavalmistamoon tai laitokseen, joka käyttää tai jalostaa niitä teollisesti". Varmistaakseen, etteivät nautittavaksi sopimattomat viinit joudu kuluttajien käsiin, jäsenvaltiot voivat lisäksi 1 artiklan toisen kohdan mukaan "lisätä denaturointiainetta tai indikaattoriainetta [— —] viineihin niiden tunnistamisen helpottamiseksi".

5. Vuoden 1987 asetuksen 74 artiklan 1 kohdassa (sellaisena kuin se on muutettuna) säädetään, että komissio varmistaa hallintokomiteamenettelyä noudattaen "määritysmenetelmät, joilla voidaan määritellä [— — viinin] koostumus — — sen määrittelemiseksi,

7 — EYVL 1976, L 135, s. 1.
8 — EYVL 1977, L 187, s. 10.
9 — EYVL 1978, L 226, s. 1.
10 — Tässä yhteydessä on viitattava vuoden 1987 asetuksen 73 artiklaan.

onko nämä tuotteet käsitelty sallittujen enologisten käytäntöjen vastaisesti". Asetuksen 74 artiklan 2 kohdassa säädetään määritysmenetelmistä, joita voidaan soveltaa yhdenmukaistettujen yhteisön sääntöjen puuttuessa. Tällöin sovelletaan seuraavia menetelmiä:

"a) kansainvälisen viiniviraston (IWO) yleiskokouksen hyväksymiä määritysmenetelmiä, jotka se on julkaissut

tai

b) jos soveltuvaa määritysmenetelmää ei ole mainittu a alakohdassa, sellaista määritysmenetelmää, joka vastaa Kansainvälisen standardisointijärjestön (ISO) suosittamia vaatimuksia,

tai

c) jos soveltuvaa määritysmenetelmää ei ole mainittu a ja b alakohdassa tarkkuutensa, toistettavuutensa ja uusittavuutensa vuosi:

— kyseessä olevan jäsenvaltion hyväksymää määritysmenetelmää

tai

— tarvittaessa mitä tahansa muuta asianmukaista määritysmenetelmää".

6. Vuoden 1987 asetuksen 79 artiklan 1 kohdan kahdessa ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viinialaa koskevia yhteisön säännöksiä noudatetaan. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampia viranomaisia valvomaan näiden säännösten noudattamista.

Niiden on ilmoitettava komissiolle seuraavien elinten nimet ja osoitteet:

— ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen viranomaisten,

— laboratorioiden, joilla on lupa suorittaa viinialan virallisia määrityksiä.

Komissio ilmoittaa ne muille jäsenvaltioille."

7. Komissio antoi 17.9.1990 yhteisön viinianalyysimenetelmistä asetuksen (ETY) N:o 2676/90 (jäljempänä vuoden 1990 komission asetus) [11] vuoden 1987 asetuksen 74 artiklan perusteella. Vuoden 1990 komission asetuksen 1 artiklassa säädetään useasta yhteisön virallisesta määritysmenetelmästä, joilla voidaan paljastaa kielletyt enologiset käytännöt. Ne on lueteltu asetuksen laajassa liitteessä. Asetuksen 2 artiklassa säädetään tietyistä käsitteitä "toistettavuus" ja "uusittavuus" koskevista säännöistä. Jos tarkkuutta, toistettavuutta ja uusittavuutta koskevat edellytykset täyttyvät, automaattiset määritysmenetelmät hyväksytään 3 artiklan mukaan käytettäväksi, mutta jos erimielisyyksiä esiintyy, on sovellettava liitteessä kuvattuja menetelmiä. Liitteessä ei kuitenkaan mainita menetelmää sen tutkimiseksi, onko viiniin lisätty vettä.

8. Yleisistä tarkastuksia koskevista säännöistä viinialalla 19 päivänä kesäkuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2048/89 (jäljempänä vuoden 1989 asetus) [12] 3 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava "tarpeelliset toimenpiteet viinilainsäädännön noudattamista koskevan valvonnan parantamiseksi erityisesti liitteessä tarkoitetuilla erityisaloilla". Liitteessä viitataan muun muassa "enologisiin käytäntöihin" ja "viinialan tuotteiden koostumuksen tarkastamiseen". Asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Valvonta liitteessä tarkoitetuilla aloilla suoritetaan joko *järjestelmällisesti tai pistokokein*. Pistokokein tapahtuvassa valvonnassa jäsenvaltioiden on varmistettava kokeiden määrällä, tyypillä ja tiheydellä, että kokeet kattavat koko jäsenvaltioiden alueen ja että ne vastaavat kaupan pidettyjen tai kaupan pitämistä varten säilytettyjen viinialan tuotteiden määrää." [13]

Asetuksen 13 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan "tutkimuksia tätä asetusta sovellettaessa suorittamaan nimetyt laboratoriot valitaan [vuoden 1987] asetuksen 79 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen [eli jäsenvaltioiden nimeämien] laboratorioiden joukosta". [14] Toisessa kohdassa säädetään, että "määritysmenetelmät ovat edellä mainitun asetuksen 74 artiklassa tarkoitetut".

11 — EYVL 1990, L 272, s. 1.

12 — EYVL 1989, L 202, s. 32; ks. 1 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta.

13 — Kursivointi lisätty näiden sanojen tässä yhteydessä olevan merkityksen vuoksi.

14 — Mainittu edellä 6 kohdassa.

9. Vuoden 1987 asetuksen 71 artiklan 1 kohdassa säädetään, että viini voidaan laskea liikkeelle yhteisössä ainoastaan, jos siihen on liitetty viranomaisten valvoma asiakirja. Tätä asiakirjaa koskevista yksityiskohtaisista säännöksistä säädetään viinituotteiden kuljetusten mukana seuraavista asiakirjoista sekä asiaan liittyvien rekistereiden pidosta 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2238/93 (jäljempänä vuoden 1993 komission asetus) [15] 3 artiklassa; kyseinen asetus ei ollut voimassa tämän ennakkoratkaisupyynnön taustalla olevien tapahtumien aikaan. Säännökset ovat kuitenkin samanlaiset kuin aikaisemmat säännökset, jotka sisältyivät viinituotteiden kuljetusten mukana seuraavista asiakirjoista sekä asiaan liittyvien rekistereiden pidosta 10 päivänä huhtikuuta 1989 annettuun komission asetukseen (ETY) N:o 986/89, sellaisena kuin se oli muutettuna. [16] Asetuksen N:o 986/89 3 artiklan 1 kohdassa säädettiin, että "kaikkien perustamissopimuksen 9 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvien yli 60 litran suuruisten pakkaamattomien viinituotteiden yhteisön tullialueella suoritettujen kuljetusten mukana on seurattava hyväksytyn kaupallisen asiakirjan alkuperäinen kappale [1.1.1991 lähtien]". Tällainen asiakirja oli laadittava liitteessä I ja II vahvistettujen mallin ja ohjeiden mukaisesti ja sen oli sisällettävä (pakkaamattomien kuljetusten osalta) muun muassa viinin "senhetkistä alkoholipitoisuutta" koskevia tietoja. Lisäksi 6 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

"Luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden taikka henkilöryhmittymien, mukaan lukien varastottomien kauppiaiden, joiden koti- tai toimipaikka on yhteisön tullialueella ja jotka kuljettavat tai ovat kuljettaneet pakkaamattomia tai pieniä eriä viinituotteita, on omalla vastuullaan laadittava:

— hyväksytty kaupallinen asiakirja — —".

B *Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet kansallisessa tuomioistuimessa*

10. Tribunale civile e penale di Ravenna, sezione civile (Ravennan siviili- ja rikostuomioistuimen siviiliosasto, jäljempänä kansallinen tuomioistuin) on esittänyt käsiteltävänä olevassa asiassa ennakkoratkaisupyynnön, jossa todetaan, että Angelo Celestini -niminen yhtiö (jäljempänä kantaja) on haastanut Saar-Sektkellerei Faber -nimisen yhtiön (jäljempänä vastaaja) 23.6.1993 annetulla haasteella vastaamaan kansallisessa tuomioistuimessa kantajan vaatimukseen, jonka mukaan kansallisen tuomioistuimen on

"a) todettava, että jättämällä ottamatta vastaan Celestinin toimittaman viinin, koska hapen isotooppitutkimusten (magneettisen resonanssin menetelmä) muodossa suoritettujen analyysien perusteella väitettiin, että viiniin oli lisätty vettä, ja jättämällä valittamatta Saksan hallintoviranomaisten toteuttamista toimenpiteistä, vastaaja on siviili-

15 — EYVL 1993, L 200, s. 10.

16 — EYVL 1989, L 106, s. 1. Asetus N:o 986/89, sellaisena kuin se oli muutettuna, on kumottu vuoden 1993 komission asetuksen 21 artiklalla 1.9.1993 alkaen.

lain 2043 §:ssä tarkoitetulla tavalla vahingonkorvausvastuussa kantajalle; [17]

ja

b) oikeutettava Celestini jättämään Saksan hallintoviranomaisten toteuttamat toimenpiteet huomioon ottamatta ja sallittava Celestinin markkinoida pöytäviininä niitä tuote-eriä, joita ei ole tislattu, jotta voitaisiin välttää uusia tappioita tislauksen vuoksi jo kärsittyjen tappioiden lisäksi."

11. Kansallinen tuomioistuin viittaa tämän jälkeen kantajan väitteeseen, jonka mukaan Saksan viranomaisten tässä asiassa käyttämä magneettisen resonanssin analyysimenetelmä "ei kuulu yhteisön lainsäädännössä (asetus (ETY) N:o 2676/90) nimenomaisesti mainittuihin menetelmiin, minkä vuoksi sekä mainittujen viranomaisten että vastaajan toimenpiteet ovat lainvastaisia". Kansallinen tuomioistuin katsoo, että on tärkeää ratkaista kysymys siitä, onko käytetty analyysimenetelmä laillinen. Sen mukaan "analyysimenetelmän lailliseksi toteaminen edellyttäisi kantajan vaatimusten hylkäämistä sekä vastaajalta vaaditun vahingonkorvauksen osalta että siltä osalta, kun kantaja on vaatinut, että sen sallittaisiin jättää Saksan hallintoviranomaisten toteuttamat toimenpiteet huomioon ottamatta siten, että myyntiin kelpaamattomaksi todetut viinierät vapautettaisiin markkinoille". Tämän vuoksi kansallinen tuomioistuin päätti esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka sanamuodoltaan vastaa "kantajan esittämää [kolmea] kysymystä". Nämä kysymykset kuuluvat seuraavasti:

"1. Onko ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa tulkittava siten, että siinä kielletään jäsenvaltiota toteuttamasta sellaisia toimenpiteitä, joilla estetään toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan viinierän tuonti sen alueelle ja myynti siellä, jos tämän viinin mukana seuraa sen jäsenvaltion, josta viini on peräisin, asianmukaisesti hyväksymän tutkimuslaitoksen sääntöjenmukaisesti antamia analyysitodistuksia, joissa vahvistetaan viinin olevan asiaa koskevien yhteisön säännösten mukaista?

2. Voiko jäsenvaltio, johon viini tuodaan, jättää ensimmäisessä kysymyksessä kuvatun kaltaisessa tilanteessa ETY:n perustamissopimuksen 36 artiklan perusteella ottamatta huomioon siinä jäsenvaltiossa, josta viini viedään, tehtyjen viinianalyysien tulokset ja katsoa voivansa turvata tässä artiklassa säädetyt perustavanlaatuiset edellytykset käyttämällä

17 — Lain IX lukuun sisältyvän 2043 otsikkona on "Dei fatti illeciti" (Lainvastaiset teot), ja siinä säädetään seuraavaa: "*Vahingonkorvaus lainvastaisista teoista.* — Joka vilpillisellä, tahallisella tai huolimattomalla teolla aiheuttaa toiselle oikeudetonta vahinkoa, on velvollinen korvaamaan sen"; ks. *The Italian Civil Code*, jonka on toimittanut englanniksi Beltramo, Longo ja Merryman, Oceana Publications, Inc. (New York, 1969).

viinianalyysimenetelmää, joka perustuu hapen isotooppitutkimukseen ja joka on täsmennetty kolmannessa kysymyksessä?

3. Voidaanko yksittäisestä viinierästä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 822/87 74 artiklan 2 kohdan c alakohdan, kun sitä luetaan yhdessä asetuksen (ETY) N:o 2676/90 säännösten kanssa, nojalla suoritetun sellaisen yksittäisen viinianalyysin tuloksia, johon on käytetty niin kutsuttua 'hapen isotooppitutkimus 16/18 -menetelmää', pitää tässä artiklassa tarkoitetun tarkkuutensa, toistettavuutensa ja uusittavuutensa perusteella laillisina ja luotettavina, kun: a) tietyn alueen viinin luonteenomaisista ominaisuuksista ei ole olemassa tietopankkia, joka olisi laadittu järjestelmällisesti useiden viinivuosien perusteella ja tarkoitettu todellisen vertailun perustaksi; b) ainoat käytetyt tiedot ovat magnesiumin, tuhkapitoisuuden ynnä muun sellaisen analyyttiset arvot, jotka muun muassa vaikuttavat siltä, että ne eivät ole yhteneväisiä tai yhteensopivia muiden analyysien tulosten kanssa?"

12. Ennakkoratkaisupyynnön mukana toimitettujen asiakirjojen tarkastelun ja yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjen huomautusten perusteella yhteisöjen tuomioistuin voi mielestäni ottaa seuraavat pääasiaa koskevat lisätiedot ja yksityiskohdat huomioon sillä varauksella, että kaikkien tosiseikkojen vahvistaminen on viime kädessä kansallisen tuomioistuimen tehtävänä.

13. Kantajana oleva viininvalmistaja, jonka rekisteröity kotipaikka on Barbianossa Italiassa, teki vuoden 1991 tammikuussa sopimuksen, jonka mukaan kantajan piti toimittaa 60 000 hehtolitraa pöytävalkoviiniä ja 10 000 hehtolitraa pöytäpunaviiniä vastaajalle, jonka pääkonttori on Trierissä Saksassa ja joka on erikoistunut kuohuviinien valmistukseen. Tämä asia koskee ainoastaan punaviiniä. Punaviini toimitettiin kahtena samanlaisena eränä. Ensimmäisen erän toimittamisessa ei ollut mitään erityistä eikä se ollut, siltä osin kuin käytettävissä olevista tiedoista ilmenee, minkään erityisen tarkastuksen kohteena Saksassa.

14. Toinen erä kuljetettiin suljetulla säiliölaivalla. On epäselvää, minkälaiset analyysitodistukset seurasivat tämän erän mukana. Kantajan kirjallisissa huomautuksissa, jotka ovat ainoa tietolähde, mainitaan useita sellaisia analyysejä, jotka on tehty Saksan viranomaisten heinäkuussa 1991 suorittamien analyysien (mainittu jäljempänä) jälkeen. Italia kuvasi istunnossa yhtä näistä analyysitodistuksista eli sitä, joka on liitetty kantajan huomautuksiin asiakirjana 4, "perinteiseksi mukana seuraavaksi tulliasiakirjaksi". Asiakirja 4 näyttää (tuskin luettavissa olevan kopion mukaan) olevan päivätty 4.7.1991. Se on kuvattu määritysselosteeksi (Relazione di Analisi) N 327/91, ja sen on allekirjoittanut "Enot. Alvise TOFFOLETTO". Asiakirjassa lueteltiin tutkimustuloksiksi, että kokonaisalkoholipitoisuudeksi mitattiin 9,25 tilavuusprosenttia ja että litrassa viiniä oli tuhkaa 2,32 gr, mitä tulosta Italian asiamies korosti. Kyseisen asiakirjan päiväys on yhdenmukainen sen kanssa, että asiakirja toimitettiin tuotteiden mukana. Ennen kuin siihen viita-

taan enemmälti, on mainittava kantajan huomautukseen liitetyt asiakirjat 5 ja 6. Nämä vaikuttavat päällisin puolin olevan peräisin Veronan enologisesta laboratoriosta (Laboratorio Enochimico). Molemmat on päivätty 21.3.1991. Toinen koskee lisätyn sokerin tutkimista ja toinen useiden kemikaalien määrää mutta ei veden eikä alkoholin määrää.

15. Saksan viranomaiset tarkastuttivat toisen erän siten, että Chemisches Untersuchungsamt Trier (Trierin kemikaalitutkimuslaitos, jäljempänä CUT) tutki tietyt viininäytteet. Yhteisöjen tuomioistuimelle selostettiin tähän analyysiin johtaneet tapahtumat ensimmäistä kertaa vasta istunnossa. Saksan asiamies painotti, ettei Saksan viranomaisten väite ensinnäkään perustunut CUT:n suorittamaan tutkimukseen. Hänen mukaansa viini oli alun perin tutkittu pikemminkin perinteisillä menetelmillä. 9,1 prosentin (asiakirja 4:n mukaan 9,25 prosentin) alkoholipitoisuutta sekä magnesiumin, tuhkan ja jäännöserien pitoisuutta pidettiin liian alhaisina. Lisäksi neljä viidestä maistajasta piti viiniä vetisenä ja laimeana eikä hyväksynyt sitä. Isotooppimenetelmää käytettiin ainoastaan näiden tulosten tueksi. Tutkimuksiin, jotka CUT suoritti Jülichissä Saksassa toimivan laitoksen avustuksella, kuului sellaiseen analyysimenetelmään perustuva tutkimus, jota kuvataan jäljempänä selvyyden vuoksi "magneettisen resonanssin menetelmäksi" tai "happitutkimukseksi 16/18" tai "menetelmäksi". [18] CUT:n laatiman selosteen mukaan magneettisen resonanssin menetelmä osoitti, että viiniin oli lisätty vettä, minkä jälkeen viini oli ilmeisesti Staatsanwaltschaftin (yleisen syyttäjän virasto) ohjeiden mukaisesti takavarikoitu 24.7.1991.

16. Vastaaja ilmoitti kirjallisesti kantajalle 13.8.1991 lähetetyssä telekopiossa viinin takavarikoimisesta ja pyysi sitä järjestämään viinin palauttamisen Italiaan. Kantaja oli pyytänyt erikoislaboratoriota Faenzassa Italiassa suorittamaan uuden tutkimuksen, kun taas vastaaja lähetti 7.10.1991 tiettyjä näytteitä viinistä tutkittaviksi Saksassa sijaitsevaan Freseniuksen laboratorioon. Käyttämättä magneettisen resonanssin menetelmää Faenzan laboratorio sai 31.7.1991 selville, että viiniin ei ollut lisätty yhtään vettä. Freseniuksen laitos ilmoitti 3.1.1992, ettei sillä ollut tarvittavaa kokemusta magneettisen resonanssin menetelmän tarkkuuden tarkistamiseksi. Freseniuksen laitos katsoi lisäksi,

18 — Komission huomautuksista ilmenee, että happitutkimus 16/18 liittyy olennaisesti viinissä oleviin vesimolekyyleihin sisältyvien happi-isotooppien analyysiin. Happiatomeja on kolmen eri isotoopin muodossa, nimittäin O^{16}, joka on yleisin (99,8 prosenttia kaikista), O^{17} (0,04 prosenttia) ja O^{18} (0,16 prosenttia). Happiatomien ja *vastaavasti niitä sisältävien vesimolekyylien* paino vaihtelee suhteessa isotooppikoostumukseen. Isotooppien O^{18}/O^{16} suhde vaihtelee veden alkuperän mukaan; rypäleiden sisältämässä kasviperäisessä vedessä on enemmän O^{18}-isotooppeja kuin sade- tai lähdevedessä. O^{18}-isotooppipitoisuus voidaan mitata happitutkimus 16/18:ssa. Merivettä pidetään vertailukohteena, ja eri alkuperää olevien vesien sisältämien isotooppipitoisuuksien erot siihen verrattuna ilmaistaan "delta"-yksikköinä. Jos viiniin lisätään vettä, viinin alkuperäisen delta-yksikön arvo laskee, minkä vuoksi happitutkimusta 16/18 on voitu käyttää viiniin lisätyn veden paljastamisessa.

että myös CUT oli (kuten Saksa vahvisti istunnossa) luottanut muihin perinteisempiin indikaattoreihin kuten aisteihin perustuviin tutkimuksiin, viinin alhaiseen alkoholipitoisuuteen ja sen magnesium- ja tuhkapitoisuuteen. Laitoksen mielestä nämä indikaattorit eivät riittäneet todistamaan, että viiniin olisi lisätty vettä.

17. Kantaja kirjoitti 21.1.1992 vastaajalle ja pyysi sitä viemään asian oikeuteen varmistaakseen viinin vapauttamisen takavarikosta. Vastaaja päätti kuitenkin pyytää vielä magneettisen resonanssin menetelmää käyttävän kahden laboratorion mielipidettä: Itävallassa toimiva Landwirtschaftlich-chemische Bundesanstalt katsoi 12.2.1992, että viini ei ollut kelvollista markkinoitavaksi, kun taas Ranskassa sijaitseva Eurofins-laboratorio päätyi 13.2.1992 siihen, että esitetyn näytteen isotooppipitoisuus osoitti, että viiniin oli lisätty 15 prosenttia vettä. Vastaaja pyysi tämän jälkeen Saksan viranomaisia ryhtymään toimenpiteisiin viinin palauttamiseksi Italiaan. Tämän pyynnön seurauksena Rheinland-Pfalzin alueen maatalousministeriö kehotti 5.3.1992 kantajaa ilmoittamaan sen italialaisen tislaamon nimen, johon viini voitaisiin toimittaa tislausta varten. Kantaja ilmoitti tislaamon nimen 11.5.1992 päivätyssä kirjeessään, ja Saksan viranomaiset lähettivät viinin 9.7.1992 takaisin Italiaan. Ainakin komission mukaan [19] oli kuitenkin niin, että vain osa tästä viinistä oli lähetetty tislaamoon, kun taas Italian tulliviranomaiset antoivat luvan palauttaa loput viinistä kantajan kellariin ilman päällysmerkintöjä, sinetöintiä tai mitään erityistä merkintää.

II Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

18. Kantaja, vastaaja, Italian tasavalta, Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta sekä komissio ovat esittäneet kirjalliset huomautuksensa. Kaikki nämä Yhdistynyttä kuningaskuntaa lukuunottamatta olivat paikalla istunnossa. Myös Saksan liittotasavalta oli istunnossa edustettuna. Koska se ei ollut esittänyt kirjallisia huomautuksia, se nojautui laajasti Yhdistyneen kuningaskunnan ja komission kirjallisiin huomautuksiin.

19 — Komissio perustaa tämän väitteensä niihin todisteisiin, joita se on saanut komission virallisen tarkastusryhmän suorittaessa tutkimuksia Italiassa 1.— 4.9.1992. Kansallisessa tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa kantajan vaatima toteamus tukee epäsuorasti komission väitteen paikkansapitävyyttä.

III Asian arviointi

A *Esitettyjen kysymysten tutkittavaksi ottaminen*

19. Komissio, jota Saksa tuki istunnossa, asettaa kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen kyseenalaiseksi. Komissio esittää seuraavat neljä perustelua kantansa tueksi: i) kansallisella tuomioistuimella ei ole toimivaltaa; ii) kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnössä esittämä oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen kuvaus on liian epätarkka ja epätäydellinen; iii) oikeudenkäyntimenettely kansallisessa tuomioistuimessa vaikuttaa keinotekoiselta; iv) esitetyillä kysymyksillä ei näytä olevan merkitystä kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan riidan kannalta.

20. Komissio vetoaa kansallisen tuomioistuimen toimivallan osalta oikeudenkäynnin "sopimussuhteen ulkopuoliseen" luonteeseen ja väittää, että Saksan tuomioistuimet ovat Brysselin yleissopimuksen 2 artiklan mukaan toimivaltaisia vastaajan kotipaikan tuomioistuimina. [20] Komissio myöntää, että Italiassa yleensä vastaajan on riita-asiain oikeudenkäynnissä väitettävä, ettei italialaisilla tuomioistuimilla ole toimivaltaa, ja että tässä asiassa sellaista väitettä ei ole esitetty. Komissio väittää kuitenkin, ettei käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvää puuttumista voida kiistää, ja että itse asiassa se, että vastaaja on jättänyt vetoamatta italialaisten tuomioistuinten toimivallan puuttumiseen, korostaa riidan keinotekoista luonnetta.

21. Perustamissopimuksen 177 artiklan mukaan ainoastaan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisuja. Yhteisöjen tuomioistuin ei mielestäni voi yhteisöjen tuomioistuimen ja niiden kansallisten tuomioistuinten, jotka voivat (ja joiden joissakin tapauksissa täytyy) pyytää ennakkoratkaisua, välisen tehtävien jaon perusteella arvioida sitä, olisiko kansallisen tuomioistuimen, joka on päättänyt esittää 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisupyynnön, pitänyt viran puolesta katsoa toimivaltansa puuttuvan. Kansallisten tuomioistuinten toimivalta harkita ja ratkaista niiden käsiteltäväksi saatettuja asioita on näiden tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen välisen tehtävien jaon mukaisesti kansallisten tuomioistuinten kansallisten säännösten mukaisesti arvioitava asia. Yhteisöjen tuomioistuin ei voi tutkia kansallisten tuomioistuinten toimivaltaa niiden omilla

20 — Tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehty yleissopimus, sellaisena kuin se on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä 9.10.1978 tehdyllä sopimuksella (EYVL 1978, L 304, s. 77) Hellenien tasavallan liittymisestä 25.10.1982 tehdyllä sopimuksella (EYVL 1982, L 388, s. 1) ja Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä 26.5.1989 tehdyllä sopimuksella (EYVL 1989, L 285, s. 1).

aloilla. [21] Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Balocchi, 20.10.1993 antamassaan tuomiossa [22], jossa oli kiistetty kansallisen tuomioistuimen toimivalta veroasioissa, seuraavaa:

" — — yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole tutkia sitä, onko se päätös, jolla asia on saatettu sen käsiteltäväksi, tehty kansallisten oikeudenkäyntimenettelyä ja tuomioistuimen toimintaa koskevien sääntöjen mukaisesti.

Yhteisöjen tuomioistuimen on pitäydyttävä siinä päätöksessä, jolla jäsenvaltion tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön, jollei sitä ole kumottu kansallisessa oikeudessa säädetyssä muutoksenhakumenettelyssä."

Yhteisöjen tuomioistuin katsoi lisäksi asiassa Bosman, 15.12.1995 antamassaan tuomiossa, että "jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on [— —] yleensä ratkaistava esitetyt kysymykset" [23]. Voi kuitenkin todella olla niin kuin komissio ja Saksa väittävät tässä asiassa, että kansallisen tuomioistuimen omaa toimivaltaansa koskevan selvästi erittäin laajan harkinnan pitäisi varoittaa yhteisöjen tuomioistuinta siitä, että harkintaa seuraava ennakkoratkaisupyyntö saattaa itse asiassa merkitä 177 artiklan mukaisen ennakkoratkaisumenettelyn väärinkäyttöä. On luonnollisestikin pantava merkille, että Saksan tapahtumien seurauksena pääasian italialaista tuomioistuinta on tosiasiassa pyydetty ratkaisemaan, ovatko Saksan hallintoviranomaisten toimenpiteet Saksassa olleet hyväksyttäviä. Tämänkaltaiset toimivaltakysymykset eivät kuitenkaan kuulu yhteisön oikeuteen, jollei niitä ole esitetty Brysselin yleissopimusta koskevina tulkintakysymyksinä.

22. Komissio huomauttaa seuraavaksi, että tämän ennakkoratkaisupyynnön taustalla oleva oikeudenkäynti on täysin keinotekoinen. Komissio esittää kolme perustetta sen väitteensä tueksi, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Foglia vastaan Novello I [24] 11.3.1980 vahvistamaa periaatetta olisi sovellettava tässä asiassa. Ensinnäkin se viittaa asianosaisten "samankaltaisiin näkemyksiin" sekä molempien riidanalaisten kysymysten että ennakkoratkaisupyynnön tekemistä koskevan päätöksen osalta. Toiseksi komissio väittää, että pääasian *todellisena* tarkoituksena ei ole vahingonkorvauksen vaatiminen vastaajalta vaan pikemminkin sen Saksan viranomaisten päätöksen, jonka mukaan viini "ei sovi nautittavaksi", laillisuuden arvioiminen. Kolmanneksi kansallisessa tuomioistuimessa 15.10.1993 pidetyn istunnon pöytäkirja osoittaa ainakin komis-

21 — Ks. asia C-39/94, Syndicat français de l'Express International (SFEI) ym. v. La Poste ym., tuomio 11.7.1996 (julkisasiamies Jacobsin ratkaisuehdotuksen 30 kohta ja tuomion 24 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

22 — Asia C-10/92, Balocchi, tuomio 20.10.1993 (Kok. 1993, s. I-5105), tuomion 16 ja 17 kohta.

23 — Asia C-415/93, Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ym. v. Bosman ym., tuomio 15.12.1995 (Kok. 1995, I-4921), tuomion 59 kohta.

24 — Asia 104/79, Foglia v. Novello I, tuomio 11.3.1980 (Kok. 1980, s. 745).

sion mukaan, että asianosaisten välillä on olemassa *sopimus*, jonka mukaan ennakkoratkaisupyynnön esittäminen yhteisöjen tuomioistuimelle on toivottavaa.

23. Asioissa Foglia vastaan Novello I ja Foglia vastaan Novello II vahvistettuja periaatteita on sovellettava erittäin varovasti, koska niissä ei ainoastaan aseteta kyseenalaiseksi kansallisen tuomioistuimen tekemän päätöksen pätevyyttä vaan niissä arvioidaan myös pääasian asianosaisten vilpitöntä mieltä. [25] Näiden asioiden olennaiset tosiseikat tunnetaan hyvin; italialainen viinikauppias Foglia sopi myyvänsä italialaiselle asiakkaalle Novellolle viiniä, joka piti toimittaa Ranskassa olevaan osoitteeseen. Sopimukseen sisältyi kuitenkin alun perin lauseke, jonka mukaan ostajan ei tarvitse maksaa Italian tai Ranskan viranomaisten vaatimia sellaisia maksuja, jotka ovat "näiden kahden valtion välisen tavaroiden vapaan liikkuvuuden vastaisia tai joka tapauksessa asiaan kuulumattomia". [26] Viinin tuonnista Ranskaan perittiin tiettyjä veroja, joita Novello kieltäytyi myöhemmin maksamasta lähinnä perustamissopimuksen 95 artiklaan vedoten. Tämä johti siihen, että Foglia nosti kanteen Italiassa ja että yhteisöjen tuomioistuimelle lopulta esitettiin ennakkoratkaisupyyntö. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että asianosaiset olivat ottaneet lausekkeen sopimuksen osaksi "saadakseen italialaisen tuomioistuimen antamaan asiasta ratkaisun". [27] Viitaten tämän "menettelyn *keinotekoiseen luonteeseen*" yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että sen 177 artiklan mukaisena "velvollisuutena [oli] antaa kaikille yhteisön alueen tuomioistuimille sellaista tietoa yhteisön oikeuden tulkinnasta, joka on tarpeen, jotta ne voisivat ratkaista niiden käsiteltäväksi saatettuja *todellisia riita-asioita*". [28] Yhteisöjen tuomioistuin katsoi siten, ettei sillä ollut "toimivaltaa antaa ennakkoratkaisua kansallisen tuomioistuimen esittämistä kysymyksistä". Kyseessä oleva kansallinen tuomioistuin esitti yhteisöjen tuomioistuimelle tämän jälkeen toisen ennakkoratkaisupyynnön. [29] Yhteisöjen tuomioistuin katsoi jälkimmäisessä asiassa, että vaikka kansallisten tuomioistuinten on ensisijaisesti ratkaistava ennakkoratkaisun tarpeellisuus, niiden "arviointivalta" ei ole rajoittamaton. [30] Yhteisöjen tuomioistuin korosti erityisesti, että "177 artiklassa ei anneta yhteisöjen tuomioistuimelle tehtäväksi antaa neuvoa-antavia lausuntoja yleisluonteisista tai hypoteettisista kysymyksistä, vaan sen tehtäväksi annetaan myötävaikuttaa lain käyttöön jäsenvaltioissa", ja jatkoi seuraavasti:

"Sillä ei tämän vuoksi ole toimivaltaa vastata sellaisiin tulkintakysymyksiin, jotka on esitetty sille sellaisten menettelyllisten järjestelyjen yhteydessä, joista asianosaiset ovat sopineet, jotta ne saisivat yhteisöjen tuomioistuimen ottamaan kantaa tiettyihin yhteisön oikeuden ongelmiin, mikä ei vastaa riita-asian ratkaisulle ominaista objektiivista vaatimusta." [31]

25 — Ks. edellä alaviitteessä 24 mainittu asia Foglia v. Novello I ja asia 244/80, Foglia v. Novello II, tuomio 16.12.1981 (Kok. 1981, s. 3045).

26 — Em. asia Foglia v. Novello I, tuomion 3 kohta.

27 — Ks. tuomion 10 kohta.

28 — Ks. tuomion 11 kohta; kursiivi kirjoittajan.

29 — Ks. edellä alaviitteessä 25 mainittu asia Foglia v. Novello II. Vastaaja riitautti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Foglia v. Novello I antamassa tuomiossa tekemän tulkinnan 177 artiklasta, ja kuultuaan vastaajan väitteet kansallinen tuomioistuin harkitsi tarpeelliseksi esittää yhteisöjen tuomioistuimelle tiettyjä kysymyksiä "177 artiklan tulkinnasta — — saadakseen selkeämmän ja täsmällisemmän arvioinnin [asiassa Foglia v. Novello I annetun] tuomion soveltamisalasta ja merkityksestä"; Foglia v. Novello II, tuomion 8 ja 9 kohta.

30 — Em. asia Foglia v. Novello II, tuomion 15 ja 16 kohta.

31 — Ks. tuomion 18 kohta.

24. Kuten julkisasiamies Lenz katsoi asiassa Bosman antamassaan ratkaisuehdotuksessa, yhteisöjen tuomioistuimen asioissa Foglia vastaan Novello antamien tuomioiden perustana oli se, että ennakkoratkaisuja ei pitäisi antaa, kun 177 artiklan mukaista menettelyä on "käytetty väärin". [32] Tämä periaate on mielestäni sellainen, jota yhteisöjen tuomioistuimen on sovellettava mitä säästäväisimmin ja äärimmäisen varovasti. Käsiteltävän asian asiakirjojen tarkastelusta sekä asianosaisten esittämistä huomautuksista käy tosiaan selvästi ilmi, että kantajan ja vastaajan näkökohdat ovat huomattavan lähellä toisiaan ennakkoratkaisun tarpeen ja siihen toivotun ratkaisun sisällön osalta. Voidaan myös todeta, että vaikka juuri Saksan viranomaisten toimenpide esti sopimuksen täyttymisen, kumpikaan asianosainen ei halunnut vastustaa tätä toimenpidettä riitauttamalla sen lainmukaisuuden toimivaltaisissa saksalaisissa tuomioistuimissa. Asianosaisilla näyttää olevan yhteinen etu italialaisen viinin myynnissä Saksaan ja jopa happitutkimuksen 16/18 asianmukaisuuden kiistämisessä. Ne eivät kuitenkaan tehneet ennalta sopimusta, jonka tarkoituksena olisi myöhemmässä vaiheessa ollut se, että jäsenvaltion tuomioistuin saataisiin pyytämään ennakkoratkaisua toisen jäsenvaltion tiettyjen lainsäännösten yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa. Kantaja nosti sen sijaan Italiassa vastaajaa vastaan Italian siviililain 2043 nojalla vahingonkorvauskanteen, jonka menestyminen näyttää ainakin jossain määrin riippuvan Saksassa käytetyn tutkimusmenetelmän pätevyydestä. Vastaaja totesi istunnossa, ettei se ole kiistänyt italialaisen tuomioistuimen toimivaltaa, koska se uskoi lopulta voittavansa asian. Vastaaja totesi myös, että koska tällä hetkellä saksalaisissa tuomioistuimissa on vireillä myös muita asioita (vaikka ne eivät ilmeisesti koske vastaajaa), jotka koskevat sellaisia italialaisia viinejä, jotka Saksan viranomaiset ovat takavarikoineet happitutkimusta 16/18 käyttämällä saatujen tulosten perusteella, on olemassa "tarve selventää tilannetta yhteisöjen tuomioistuimen antamalla tuomiolla".

32 — Ks. julkisasiamiehen antaman ratkaisuehdotuksen 83 ja 84 kohta. Tämän tulkinnan tueksi julkisasiamies viittaa erityisesti asiassa C-231/89, Gmurzynska-Bscher (Kok. 1990, s. I-4003) 8.11.1990 annettuun tuomioon, jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kansallisten tuomioistuinten yksinoikeutta päättää ennakkoratkaisun tarpeesta on rajoitettava, "kun vaikuttaa siltä, että 177 artiklan mukaista menettelyä on käytetty väärin ja että sillä pyritään itse asiassa saamaan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisu näennäisen oikeudenkäyntiasian perusteella, tai kun on selvää, että yhteisöjen tuomioistuimen tulkittavaksi saatettuja yhteisön oikeussäännöksiä ei voida soveltaa". Tämä tulkinta on yhdenmukainen myös julkisasiamies Sir Gordon Slynnin asiassa Foglia v. Novello II antamassa ratkaisuehdotuksessa esittämän sen näkemyksen kanssa, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, ettei sillä ole toimivaltaa asiassa Foglia v. Novello I "sillä perusteella, että se oli vakuuttunut, ettei asianosaisten välillä ollut yhteisön oikeuteen liittyvää todellista riitaa. Oikeudenkäynti italialaisessa tuomioistuimessa ja itse asiassa mahdollisesti koko liiketoimi oli järjestetty, jotta asianosaisten sopimasta asiasta saataisiin ennakkoratkaisu. Koska asianosaisten välistä riitaa ei ollut olemassa, yhteisöjen tuomioistuin ei ollut velvollinen ratkaisemaan asiaa eikä sillä myöskään ollut toimivaltaa tehdä sitä" (Kok. 1981, s. 3045 ja erityisesti s. 3069).

25. Voidaan erotella ennakkoratkaisupyynnöt, jotka on esitetty koeluonteisesti todellisen riita-asian perusteella, ja keinotekoisesti aikaansaadut ennakkoratkaisupyynnöt. Olen vakuuttunut siitä, että tämä asia kuuluu edelliseen ryhmään. Pidän tässä suhteessa ratkaisevana sitä, että päinvastoin kuin asioissa Foglia vastaan Novello, joissa oli selvää, että asianosaiset olivat tietoisesti luoneet keinotekoisen riita-asian sellaisilla sopimusehdoilla, joilla oli tarkoitus saada italialainen tuomioistuin esittämään toivottu ennakkoratkaisupyyntö, tässä asiassa ei voida väittää

sellaista. Sen vuoksi en ehdota yhteisöjen tuomioistuimelle, että se katsoisi toimivaltansa puuttuvan sillä perusteella, että pääasian riita-asia, jonka johdosta ennakkoratkaisupyyntö on esitetty, olisi yritys käyttää väärin 177 artiklan mukaista menettelyä.

26. Seuraavaksi on tarpeen harkita, onko kansallinen tuomioistuin antanut ennakkoratkaisupyynnössään riittävästi tietoja, jotta yhteisöjen tuomioistuin voisi antaa esitettyihin kysymyksiin hyödyllisen vastauksen. Komissio huomauttaa, että kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnössään esittämät tosiseikat sekä tiivistelmä oikeudellisista seikoista ja menettelystä ovat lyhyitä, eikä niillä onnistuta selostamaan täsmällisesti sitä oikeudellista tilannetta, jonka johdosta kansallinen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön. Viitatessaan muun muassa yhteisöjen tuomioistuimen asioissa Lourenço Dias, Meilicke ja Telemarsicabruzzo antamiin tuomioihin [33] komissio katsoo, että käsiteltävässä asiassa esitetystä ennakkoratkaisupyynnöstä ei ilmene tarvetta saada sellaista yhteisön oikeuden tulkintaa, joka olisi hyödyllinen kansalliselle tuomioistuimelle. Käsittelen tätä kysymystä samanaikaisesti kun komission neljättä tutkimatta jättämistä koskevaa perustetta eli sitä, että esitetyt kysymykset eivät näytä liittyvän mitenkään pääasiaan, sillä tämä kysymys ja kyseinen peruste liittyvät läheisesti toisiinsa. [34] Komission mukaan Saksan toimenpiteiden lainmukaisuudella tai niillä muutoinkaan ei ole selvästi mitään yhteyttä pääasiaan.

27. Vaikka en vastusta kantajan istunnossa esittämää väitettä, jonka mukaan tässä asiassa esitetty ennakkoratkaisupyyntö "ei ole esimerkillisen selkeä", en katso, että sen sisältämät tiedot olisivat niin puutteellisia, että yhteisöjen tuomioistuimen olisi mahdotonta varmistua sen taustalla olevista perusteista. Asianosaisten huomautusten ja ennakkoratkaisupyynnön mukana seuranneiden asiakirjojen tarkastelun perusteella on osoittautunut mahdolliseksi varmistua riittävän yksityiskohtaisesti asian tosiseikoista, jotta kansalliselle tuomioistuimelle voidaan antaa ohjausta. Kuten yhteisöjen tuomioistuin katsoi asiassa Foglia vastaan Novello II antamassaan tuomiossa, perustamissopimuksen 177 artiklan mukaan "yhteistoiminnan henki, jonka on ohjattava toisaalta kansallisille tuomioistuimille ja toisaalta yhteisöjen tuomioistuimelle uskottujen tehtävien suorittamista, edellyttää, että jälkimmäinen ottaa kansallisen tuomioistuimen omat velvollisuudet huomioon". [35] Asiassa Bosman julkisasiamies Lenz katsoi, että "kansallinen tuomioistuin kykenee parhaiten arvioimaan, onko yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisu tarpeen" ja että "ainoastaan perustelluissa poikkeustapauksissa yhteisöjen tuomioistuin poikkeaa kansallisen tuomioistuimen arviosta". [36] Se, mitä mielestäni edellytetään, on arvio siitä, onko esitetty riittävästi yksityiskohtia, jotta yhteisöjen tuomioistuin voi antaa hyödyllisiä vastauksia.

33 — Ks. asia C-343/90, Lourenço Dias, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4673); asia C-83/91, Meilicke, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4871) ja yhdistetyt asiat C-320/90, C-321/90 ja 322/90, Telemarsicabruzzo, tuomio 26.1.1993 (Kok. 1993, s. I-393).

34 — Tältä osin komissio viittaa erityisesti asiassa 126/80 annettuun tuomioon Salonia v. Poidomani ja Giglio, tuomio 16.6.1981 (Kok. 1981, s. 1563).

35 — Ks. tuomion 20 kohta.

36 — Ks. julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 101 kohta.

28. Siltä osin, onko esitetyillä kysymyksillä ja erityisesti toisella kysymyksellä merkitystä kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan riidan ratkaisulle, epäilen joiltakin osin komission tavoin niiden tutkittavaksi ottamista. Vaikka kansallinen tuomioistuin katsoisi yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksiin antamien vastausten perusteella, että Saksan viranomaiset ovat toimineet yhteisön oikeuden vastaisesti tekemällä toimitetun viinin osalta magneettisen resonanssin tutkimuksen, se ei ole selittänyt täsmällisesti, miten tutkimus tukisi vastaajaa vastaan nostettua kannetta. Kansallinen tuomioistuin on todennut ainoastaan, että kantajan vaatimus on kokonaisuudessaan hylättävä, jos yhteisöjen tuomioistuimen vastauksessa todetaan, että tutkimuksen tekeminen oli yhteisön oikeuden mukaista. Kantaja viittaa vahingonkorvausvaatimuksessaan siihen, että vastaajan väitetään virheellisesti jättäneen nostamatta oikeudenkäyntiä Saksan hallintoviranomaisia vastaan Saksassa. Asiassa Foglia vastaan Novello I julkisasiamies Warner ei nähnyt mitään syytä sulkea pois sellaisen kysymyksen mahdollisuutta, joka on tullut esille kahden yksityisen välisessä oikeudenkäynnissä jäsenvaltion tuomioistuimessa ja joka koskee toisen jäsenvaltion lakien yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa. Julkisasiamies katsoi itse asiassa, että kansallinen tuomioistuin olisi "velvollinen itse käsittelemään kysymystä". Tietysti, kuten hän katsoi, "sen antamalla tuomiolla olisi oikeusvoimavaikutus ainoastaan riidan asianosaisten välillä" eikä tuomio "sitoisi jäsenvaltioita, joiden lakeja on riitautettu". [37] Tämä kansallisen tuomioistuimen toimivallan rajoja koskeva esitys huomioon ottaen kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida, mitä vaikutuksia tällaisella mahdollisella yhteensopimattomuudella on riita-asian asianosaisille.

29. Perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisessa menettelyssä vallitsevan kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen välistä suhdetta ohjaavan yhteistoimintavelvoitteen mukaan yhteisöjen tuomioistuimen on mielestäni kieltäydyttävä vastaamasta ennakkoratkaisukysymyksiin ainoastaan sellaisessa tilanteessa, jossa on täysin selvää, ettei kohtuudella voida antaa mitään todella hyödyllistä vastausta. Tarkasteltaessa asiaa tässä valossa ja otettaessa jatkuvasti huomioon se määritelmä, jonka mukaan ennakkoratkaisupyynnöissä "yhteisöjen tuomioistuin ei voi soveltaa perustamissopimusta yksittäistapaukseen eikä antaa tuomiota siitä, onko kansallisen lain mukainen toimenpide pätevä perustamissopimuksen nojalla, minkä sen edellytetään tekevän perustamissopimuksen 169 ja 170 artiklan mukaisissa menettelyissä" [38], olen vakuuttunut siitä, ettei käsiteltävässä ennakkoratkaisupyynnössä ole niin epämääräistä selvitystä kansallisen tuomioistuimen tarkoittaman asian tosiseikoista ja oikeudellisesta perusteesta, että "yhteisöjen tuomioistuin ei voi tulkita yhteisön oikeutta". [39] En sen vuoksi katso, että ennakkoratkaisupyyntö olisi selvästi jätettävä tutkimatta, ja tästä syystä ehdotan yhteisöjen tuomioistuimelle, että se vastaisi esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin.

37 — Edellä alaviitteessä 24 mainittu asia Foglia v. Novello I (Kok. 1980, s. 745 ja erityisesti s. 764).

38 — Asia 20/64, Albatros v. Sopéco, tuomio 4.2.1965 (Kok. 1965, s. 34).

39 — Ks. esim. asia C-257/95, Gérard Bresle v. Préfét de la Région Auvergne ja Préfét du Puy-de-Dôme, yhteisöjen tuomioistuimen määräys 2.2.1996 (18 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

B *Ennakkoratkaisukysymysten erittely*

30. Olen samaa mieltä komission esittämän huomautuksen kanssa siitä, että kansallisen tuomioistuimen esittämät kolme ennakkoratkaisukysymystä koskevat olennaisesti kahta erillistä yhteisön oikeuden kysymystä. Onko ensinnäkin se seikka, että yhdessä jäsenvaltiossa suoritetun tutkimuksen perusteella viinierä, joka on toimitettu yhteisön oikeuden perusteella vaaditun asianmukaisen mukana seuraavan asiakirjan kanssa ja joka on peräisin toisesta jäsenvaltiosta, todetaan nautittavaksi kelpaamattomaksi, yhteensopiva perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa, ja jos se ei ole, voiko se olla 36 artiklan nojalla perusteltu? Toinen kysymys, onko magneettisen resonanssin menetelmä, jota jäsenvaltio käyttää sen määrittämiseksi, kelpaako viini nautittavaksi, yhteisön oikeuden mukainen?

i) Viinin tarkastusten ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden välinen suhde

31. Kantaja huomauttaa Italian tukemana, että se seikka, että Saksan viranomaiset ovat laiminlyöneet tässä asiassa ottaa Italiassa tehdyt tarkastukset huomioon, merkitsee perustamissopimuksen 30 artiklasta johtuvan kansallisen valvonnan vastavuoroista tunnustamista koskevan yleisen periaatteen loukkaamista. Näin on kantajan mukaan erityisesti tämän asian kaltaisessa tilanteessa, jossa tutkitut näytteet on kuljetettu Italiasta suljetuissa konteissa. Viittaamatta tosin mihinkään asiaa tukevaan todisteeseen kantaja väittää lisäksi, että viinistä tehty tutkimus oli ainoastaan esimerkki italialaisten viinien järjestelmällisistä tutkimisesta, jota Saksan viranomaiset ovat kantajan mukaan harjoittaneet 30 artiklan vastaisesti.

32. Kantaja väittää myös, ettei Saksan viranomaisten toimia voida perustella perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla ihmisten terveyden ja elämän suojelemisella, koska toimet suoritettiin tilanteessa, jossa vientimaassa suoritettujen tutkimustulosten hyväksymisestä kieltäytymiselle ei esitetty mitään pätevää perustelua. Sekä kantaja että Italia katsovat, että Italiassa suoritettujen kyseessä olevaa viiniä koskeneiden tutkimusten perusteella saattoi ainakin olettaa, että viini oli yhteisön asetusten mukaista, mitä ei kantajan ja Italian mukaan olisi voitu todeta pätemättömäksi Saksassa suoritetulla sellaisen menetelmän mukaisella tutkimuksella, jota ei ole tunnustettu näissä asetuksissa.

33. Kantaja myöntää, että kun ensimmäisen tutkimuksen tuloksia epäillään, jäsenvaltio, johon viini tuodaan, voi suorittaa lisätutkimuksia, mutta kantaja huomauttaa, että näiden tutkimusten pitäisi perustua vain virallisiin analyysimenetelmiin. Italia huomautti istunnossa, että yhdessä jäsenvaltiossa suori-

tetun virallisen tutkimuksen tulosten pätevyyttä ei voida asettaa kyseenalaiseksi toisessa jäsenvaltiossa suoritetun epävirallisen tutkimuksen perusteella.

34. Yhdistynyt kuningaskunta, joka on esittänyt perusteelliset ja yksityiskohtaiset kirjalliset huomautukset, toteaa, että viinin valmistusta ja markkinointia koskevat yhteisen markkinajärjestelyn hyvin yksityiskohtaiset säännöt, ja järjestelyn yhtenä tavoitteena on estää sellaisten viinien markkinointi, jotka joko ovat vaaraksi kuluttajien terveydelle tai jotka ovat huonolaatuisia. Vuosien 1987 ja 1989 asetusten perusteella on selvää, että sellainen viini, johon on käytetty sellaista enologista käytäntöä, jota ei ole sallittu, ei kelpaa nautittavaksi, ja lisäksi on selvää, että veden lisääminen viiniin ei ole tällainen sallittu käytäntö. Tällaisten käytäntöjen ilmetessä kunkin jäsenvaltion asianmukaisten viranomaisten on Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan varmistettava, ettei laimennettu viini joudu kulutukseen. Yhdistynyt kuningaskunta katsoo, että vuoden 1989 asetuksessa asetetaan tämä velvollisuus paitsi niille jäsenvaltioille, joissa viiniä tuotetaan, myös jokaiselle jäsenvaltiolle, jossa viinierä kulloinkin on. Lisäksi yhteisön asetuksissa ei velvoiteta jäsenvaltiota, joka tuottaa viiniä, toimittamaan mitään erityisiä todistuksia viininsä analyyseistä; niissä ei myöskään velvoiteta jäsenvaltiota, johon viini tuodaan, hyväksymään todisteena näiden asetusten mukaisuudesta mitään sellaista todistusta, joka on itse asiassa annettu siinä jäsenvaltiossa, josta viini on peräisin. Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan ainoa asiakirja, jonka on yhteisön säännösten mukaan seurattava viiniä sen liikkuessa vapaasti yhteisössä, on vuoden 1993 komission asetuksen 3 artiklassa edellytetty asiakirja, jonka saamiseksi ei ole suoritettava mitään erityistä analyysiä. Yhdistynyt kuningaskunta katsoo, että sellaisen jäsenvaltion viranomaisten, johon viiniä tuodaan, suorittama viinin laaduntarkastus ei sellaisenaan ole perustamissopimuksen 30 artiklan vastaista.

35. Yhdistynyt kuningaskunta ei kuitenkaan katso, että sellaisen jäsenvaltion, jossa viiniä tuotetaan, toimivaltaisten viranomaisten antama todistus olisi niin arvoton, että jäsenvaltio, johon viini tuodaan, voisi olla ottamatta sitä huomioon. Päinvastoin, Yhdistynyt kuningaskunta katsoo, että yleensä tällainen todistus olisi otettava täysimääräisesti huomioon mutta että aina on tapauksia, joissa on perusteltua jättää se huomiotta. Se luettelee neljä esimerkkiä tällaisista tapauksista: i) kun voidaan kohtuudella epäillä, että viiniin on käytetty sellaista enologista käytäntöä, jota ei ole sallittu; ii) kun järjestelmällisessä valvonnassa tai järjestelmällisissä pistokokeissa on suoritettu toinen analyysi; iii) kun jäsenvaltio, johon viiniä tuodaan, haluaa suorittaa tutkimuksia siinä jäsenvaltiossa, jossa viini on tuotettu, suoritettujen tutkimusten lisäksi; iv) kun jäsenvaltio haluaa yhteisön säännösten mukaisesti käyttää kehittyneempää tai luotettavampaa analyysimenetelmää. Yhdistynyt kuningaskunta huomauttaa, että ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvien tietojen perusteella on ilmeistä, ettei Italiassa ole suoritettu mitään lisätyn veden paljastamiseen erityisesti tarkoitettua

tutkimusta. Koska Saksan viranomaisten käyttämät tutkimukset osoittivat, että viiniin oli lisätty vettä, Yhdistynyt kuningaskunta toteaa, ettei Saksan viranomaisilla ollut muuta mahdollisuutta kuin estää kyseessä olevan viinin markkinointi.

36. Yhdistynyt kuningaskunta huomauttaa asiassa komissio vastaan Ranska 22.3.1983 annettuun tuomioon [40] viitaten, että vaikka jäsenvaltiot voivat suorittaa näennäisesti sallittuja viinin tarkastuksia tavalla, joka on tosiasiassa ristiriidassa perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa, ainoastaan se seikka, että valvontaa on suoritettu järjestelmällisesti, ei oikeuta päättelemään, että se olisi ristiriidassa kyseisen artiklan kanssa. Yhdistynyt kuningaskunta väittää, että yhteisöjen tuomioistuin ei asiassa komissio vastaan Ranska antamassaan tuomiossa tuominnut Ranskan viranomaisten suorittamia italialaisten viinien järjestelmällisiä tarkastuksia sinänsä vaan pikemminkin sen seikan, että näihin viineihin sovellettiin laajaa ja perusteellista järjestelmällisten tarkastusten järjestelmää "sellaisten konkreettisten tosiseikkojen puuttuessa, joilla voitaisiin perustella petosten tai säännönvastaisuuksien epäilemistä" ja tilanteessa, jossa Ranskan sisällä kuljetettaville ranskalaisille viineille *ei tehty yhtä usein vastaavia* tutkimuksia. [41]

37. Saksa ilmoitti istunnossa, että siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin katsoisi, että kansallisen tuomioistuimen esittämät ennakkoratkaisukysymykset voidaan ottaa tutkittaviksi, se yhtyisi Yhdistyneen kuningaskunnan ja komission niihin huomautuksiin, jotka koskivat ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettavia vastauksia. Istunnossa todettiin, että ainakin yksi saksalainen tuomioistuin oli jo tunnustanut magneettisen resonanssin tutkimusta käyttävän viinianalyysimenetelmän tulokset luotettaviksi. Lisäksi Saksan asiamies huomautti, että kun viiniin on lisätty vettä, täsmällisten tulosten saaminen on mahdollista ainoastaan, jos myös saman viinin laimentamattomasta erästä tehdään tutkimuksia.

38. Komissio korostaa, että yksityiskohtaisten tietojen puuttuessa on vaikeaa arvioida, ovatko nämä tietyt saksalaiset viinin tutkimista koskevat säännöt perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia. Komissio viittaa myös viinialaa koskevaan yhteisön säännöstöön ja väittää, että Saksan viranomaisten suorittamat tarkastukset voivat olla yhteisön säännösten mukaan perusteltuja, vaikka niiden soveltaminen johtaisi kaupan esteeseen. Komissio katsoo erityisesti, että näiden säännösten mukaan viinin laatua on mahdollista valvoa järjestelmällisillä tarkastuksilla. Komissio huomauttaa sen vuoksi, että perustamissopimuksen 30 ja 36 artikla eivät välittömästi sovellu kyseessä oleviin tarkastuksiin, joiden pätevyys olisi arvioitava asiaa koskevien yhteisön säännösten perusteella. Jäsenvaltioilla, joihin viiniä tuodaan, on komission mukaan oikeus sellaisten asianmukaisten tarkastusten perusteella, jotka osoittavat, että tuotuun viiniin on lisätty vettä, takavarikoida viini ja estää sen markkinointi.

40 — Asia 42/82, komissio v. Ranska, tuomio 22.3.1983 (Kok. 1983, s. 1013).

41 — Alaviitteessä 40 mainittu asia, tuomion 55 ja 56 kohta.

39. Aluksi on tarpeen arvioida perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan merkitys asian kannalta. Viinin asema maataloustuotteena ei estä perustamissopimukseen sisältyvien, tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten soveltamista. Perustamissopimuksen 38 artiklan 2 kohdassa määrätään, että "yhteismarkkinoiden toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei 39—46 artiklassa toisin määrätä". Asiassa Charmasson 10.12.1974 antamassaan tuomiossa [42] yhteisöjen tuomioistuin katsoi kansallisen markkinajärjestelyn osalta, että "tästä määräyksestä ilmenee, erityisesti jos sitä tarkastellaan yhdessä 42 artiklan kanssa, että yhteismarkkinoiden toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei muualla toisin määrätä — —" [43]. Yhdistetyissä asioissa Commissionaires Réunis vastaan Receveur des Douanes [44] ennakkoratkaisukysymykset koskivat vuoden 1970 asetuksen [45] 31 artiklan 2 kohdan tulkintaa ja pätevyyttä; jäsenvaltiot olivat sen nojalla oikeutettuja tietyissä erityistilanteissa "ryhtymään toimenpiteisiin, jotka saattavat rajoittaa tuontia toisesta jäsenvaltiosta". Ennakkoratkaisupyyntö liittyi tilanteeseen, jossa Ranskassa hyväksyttiin asetus, jossa italialaisten viinien tuonnista säädettiin kannettavaksi tulli. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, ettei 39—46 artiklaan sisälly määräystä, jonka mukaan yhteisön sisäisessä kaupassa olisi mahdollista ottaa käyttöön vaikutukseltaan tulleja vastaavia veroja ja maksuja, ja että "kaikkien näiden määräysten ja niiden keskinäisten suhteiden perusteella on selvää, että yhteisön toimielimille yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisessa annettuja laajoja valtuuksia, erityisesti alakohtaisia ja alueellisia valtuuksia, on joka tapauksessa siirtymäkauden päätyttyä käytettävä markkinoiden yhtenäisyyden saavuttamiseksi, lukuunottamatta sellaisia toimenpiteitä, jotka vaarantavat jäsenvaltioiden välisten tullien ja *määrällisten rajoitusten* tai maksujen tai *vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden* poistamisen". [46]

40. Yhdistetyissä asioissa Commissionaires Réunis kyseessä olleiden, perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen rikkominen oli ilmeistä, ja näissä yhdistetyissä asioissa annetun tuomion merkittävyys perustuu pääasiassa siihen, että siinä vahvistetaan, että nämä säännöt koskevat maataloustuotteiden kauppaa. Otettaessa kuitenkin huomioon se harkintavalta, jonka yhteisöjen tuomioistuin on katsonut kuuluvan neuvostolle tämän toteuttaessa yhteistä maatalouspolitiikkaa maatalouden yhteisten markkinajärjestelyjen kautta [47], tällaisia yhteisiä sääntöjä käyttöön otettaessa saattaa julkisasiamies Capotortin toteamalla tavalla olla tarve toteuttaa "erityisjärjestelyjä, joilla poiketaan yhteismarkkinoiden yleisten sääntöjen tiukasta noudattamisesta". [48] Käsiteltävässä asiassa on kuitenkin tärkeää korostaa, että kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksissä tai yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyissä huomautuksissa ei ole esitetty epäilyksiä yhteisön viinilainsäädännön minkään asian kannalta mahdollisesti merkityksellisen säännöksen yhteensopivuudesta perustamissopimuksen kanssa. Mieles-

42 — Asia 48/74, Charmasson v. Minister for Economic Affairs and Finance, tuomio 10.12.1974 (Kok. 1974, s. 1383).

43 — Edellä alaviitteessä 42 mainittu asia, tuomion 8 kohta; ks. myös asia 68/76, komissio v. Ranska, tuomio 16.3.1977 (Kok. 1977, s. 515, 20 kohta). Ainoa nimenomainen poikkeus sisältyy 42 artiklaan, jonka 1 kohdassa määrätään, että "maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan" perustamissopimuksen *kilpailusääntöjä* "vain siltä osin kuin neuvosto [— —] määrittää".

44 — Yhdistetyt asiat 80/77 ja 81/77, Commissionaires Réunis v. Receveur des Douanes, tuomio 20.4.1978 (Kok. 1978, s. 927, jäljempänä Commissionaires Réunis).

45 — Mainittu edellä alaviitteessä 4.

46 — Edellä alaviitteessä 44 mainitut yhdistetyt asiat Commissionaires Réunis, tuomion 35 kohta (kursivointi tässä).

47 — Ks. esim. asia 106/81, Kind v. ETY, tuomio 15.9.1982 (Kok. 1982, s. 2885, tuomion 24 kohta).

48 — Ks. edellä alaviitteessä 43 mainittu asia 68/76, komissio v. Ranska, julkisasiamies Capotortin ratkaisuehdotus (Kok. 1977, s. 515 ja erityisesti s. 539).

täni on tarpeen ensiksi tulkita tämän lainsäädännön asian kannalta merkityksellisiä säännöksiä ennen kuin arvioidaan perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan merkityksellisyyttä asian kannalta, jotta saadaan esiteltyä sellaiset tulkintaperusteet, joista on hyötyä kansalliselle tuomioistuimelle.

41. Jos viinin taloudellinen ja kulttuurillinen merkitys yhteisössä otetaan huomioon, ei mielestäni ole yllättävää, että sellaisten enologisten käytäntöjen, joita ei ole sallittu, kieltämisen pitäisi olla keskeinen osa yhteisön viinimarkkinoiden yhteistä järjestelmää. En voi ilmaista asiaa paremmin kuin julkisasiamies Trabucchi yhdistetyissä asioissa Arnaud antamassaan ratkaisuehdotuksessa, jossa hän totesi, että "luonnon ja taiteen on tehtävä yhteistyötä, kun ne luovat tuotteen, joka on osa ihmiskunnan historiaa ja joka yhä on yksi sen ylpeydenaiheista". [49] Kuten Yhdistynyt kuningaskunta huomauttaa, yksi vuoden 1987 asetuksen tavoitteista heikkolaatuisten viinien markkinoinnin estämisessä ja kuluttajien terveyden suojelemisessa on varmistaa, että yhteisössä myydään ainoastaan sallittujen enologisten käytäntöjen mukaisesti valmistettuja viinejä. [50] Vaikka veden lisääminen viiniin ei merkitsisikään ilmeistä vaaraa kansanterveydelle, se on luultavasti laajimmalle levinnyt petos, jota voidaan harjoittaa hyväuskoisia kuluttajia ja kilpailevia viinintuottajia kohtaan. Tämän vuoksi on tuskin yllättävää, että vuoden 1987 asetuksen 15 artiklan 4 kohdassa säädetään yksiselitteisesti, että veden lisääminen viiniin "*on* kielletty" [51] ja että viinin laimentaminen vedellä on 73 artiklassa tarkoitettu enologinen käytäntö, jota ei ole sallittu. Vuoden 1978 komission asetuksen 1 artiklan mukaan sellainen viini on joko hävitettävä tai käytettävä tislaamiseen. Jäsenvaltioiden velvollisuutena on vuoden 1987 asetuksen mukaan varmistaa viinin hävittäminen tai teollinen käyttö.

42. Vuoden 1989 asetuksessa, jonka mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia toteuttamaan "tarpeelliset toimenpiteet" (3 artiklan 1 kohta) asianmukaisten enologisten käytäntöjen noudattamisen varmistamiseksi, ei rajoiteta tätä velvoitetta satunnaisiin tarkastuksiin vaan nimenomaisesti oikeutetaan tekemään järjestelmällisesti pistokokeita (3 artiklan 2 kohta). Kuten Yhdistynyt kuningaskunta selittää, tämä velvoite ei rajoitu koskemaan viiniä tuottavia jäsenvaltioita vaan se koskee *kaikkia* jäsenvaltioita. Asetuksen luonne, sellaisena kuin se on määritelty perustamissopimuksen 189 artiklassa, tukee tätä johtopäätöstä. [52] Olen lisäksi vakuuttunut siitä, että tämä johtopäätös voidaan selkeästi tehdä muun muassa 3 artiklan sanamuodosta, vuoden 1989 asetuksen perustelukappaleista, joissa todetaan esimerkiksi, että "vilpillisistä menettelyistä kuluttajille ja tuottajille — — aiheutuvat seuraukset

49 — Yhdistetyt asiat 89/74, 18/75 ja 19/75, Procureur Général, Bordeaux v. Arnaud, tuomio 30.9.1975 (Kok. 1975, s. 1040).

50 — Ks. vuoden 1987 asetuksen johdanto-osan 26., 84., 85. ja 89. perustelukappale.

51 — Kursivointi tässä.

52 — Perustamissopimuksen 189 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa: "Asetus pätee yleisesti. Se on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa".

voivat olla mittaamattomia" (ks. kymmenes perustelukappale), "tarkastusviranomaisia" koskevan 4 artiklan kaltaisista säännöksistä, joita ei ole rajoitettu koskemaan viiniä tuottavia jäsenvaltioita, tai 5 artiklasta, jossa edellytetään, että jokainen jäsenvaltio "toteuttaa kaikki *toimivaltaisen viranomaisensa tai viranomaistensa* virkamiesten tehtävien suorittamista helpottavat toimenpiteet". [53] Sitä paitsi vaikka vuoden 1987 asetuksen 71 artiklan 1 kohdassa säädetään, että viinit "voivat liikkua yhteisössä ainoastaan, jos niihin on liitetty viranomaisten valvoma asiakirja", tämän asiakirjan sisältöä koskevissa yksityiskohtaisissa säännöksissä, joita sovellettiin pääasiassa kyseessä olevien tapahtumien aikaan (ks. edellä 9 kohdassa mainittu asetus (ETY) N:o 986/89), ei kuitenkaan edellytetä, että sen jäsenvaltion, josta viini on peräisin, viranomaiset suorittaisivat mitään erityisiä tutkimuksia ennen asiaan liittyvän asiakirjan antamista. Kauppiaan velvollisuutta hankkia tällainen asiakirja siinä jäsenvaltiossa, josta viini on peräisin, ei mielestäni voida tulkita siten, että se vaikuttaisi sen jäsenvaltion, johon viini tuodaan, oikeuteen suorittaa laatutarkastuksia.

43. En pidä tämän asian kannalta merkityksellisenä sitä kansallisen valvonnan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta, jonka kantaja ja Italia väittävät perustuvan perustamissopimuksen 30 artiklaan. Kuten edellä 40 kohdassa on todettu, käsiteltävässä asiassa ei ole esitetty, että yhteisön viinilainsäädännön asian kannalta merkitykselliset säännökset olisivat ristiriidassa tavaroiden vapaan liikkuvuuden kanssa. Sikäli kuin säännöksillä on asian kannalta merkitystä, niiden tavoitteena on varmistaa puolueettomalla tavalla kaikkien nautittavaksi tarkoitettujen viinien laatu riippumatta siitä, onko ne tuotu maahan vai onko ne tuotettu kyseisessä maassa.

44. Mikään ei tietenkään estä viinin tuottajaa vapaaehtoisesti antamasta vientiin aikomaansa viiniä tutkittavaksi siinä jäsenvaltiossa, jossa viini tuotetaan. Tässä asiassa kansallinen tuomioistuin pitää selvänä (ilmeisesti kantajan antamien tietojen perusteella), että "laillisesti valtuutettu" italialainen tutkimuslaitos on todistanut viinin olevan "täysin asiaa koskevan yhteisön lainsäädännön mukainen". Yhteisön säännöksissä ei kuitenkaan oteta mitään tällaista todistamista huomioon; myöskään millään yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetulla asiakirjalla ei pyritä todistamaan väitettyä yhdenmukaisuutta. Kantajan edustaja ei myöskään kyennyt antamaan "tarkkaa vastausta" nimenomaiseen kysymykseen siitä, onko kyseessä olevan viinin mukana seurannut todistus, jonka mukaan viiniin ei ole lisätty vettä. Ne todistukset, joihin kantaja vetosi istunnossa, eli kantajan kirjallisiin huomautuksiin liitetyt todistukset, eivät viittaa mihinkään tällaiseen tutkimukseen.

45. Näyttää selvältä, että Italiassa ei itse asiassa ole suoritettu mitään erityistä tutkimusta veden lisäämisestä ja että viiniä ei ole todistettu sellaiseksi, että se soveltuu nautittavaksi. Sitä paitsi se, että viini kuljetettiin suljetussa kontissa Saksaan, ei ole voinut pienentää riskiä siitä, että sitä on silti saatettu laimentaa ennen konttiin laittamista. Jäljempänä yksityiskohtaisemmin selostetuilla

53 — Vuoden 1989 asetuksen 2 artiklan b kohdan mukaan toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan "jokaista jäsenvaltioiden viinilainsäädännön noudattamista valvomaan valtuuttamaa viranomaista tai yksikköä".

perusteilla en katso, että yhteisön oikeuden perusteella voitaisiin mitenkään kiistää kansallisten viranomaisten oikeutta tehdä käsiteltävässä asiassa suoritetun kaltaisia tarkastuksia. Tämä ei tietenkään ratkaise kysymystä siitä, olivatko tosiasiassa suoritetut tarkastukset yhteisön oikeuden mukaisia. Se kysymys liittyy yhteisön oikeuden *soveltamiseen*, ja ennakkoratkaisupyynnön osalta ainoastaan kansallinen tuomioistuin voi todeta asian ratkaisemiseksi tarvittavat tosiseikat.

46. Yhteisöjen tuomioistuin voi esittää kansalliselle tuomioistuimelle arviointiperusteita, jotka auttavat sitä ratkaisemaan asian, ja mielestäni tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi toimia näin. Minun on kuitenkin ensiksi todettava, että jos Saksan istunnossa esittämä selostus tässä asiassa suoritetuista tutkimuksista pitää paikkansa, mielestäni Saksan viranomaisilla on ollut oikeus tehdä viinin laatua koskevia lisätutkimuksia. [54] Katson lisäksi, että vaikka valtuutettu italialainen laboratorio olisi *ennen* viinin kuljetusta tutkinut, oliko kyseiseen erään lisätty vettä, vaikka se ei olisi löytänyt näyttöä tällaisesta enologisesta käytännöstä, jota ei ole sallittu, ja vaikka se olisi antanut tästä todistuksen, Saksan viranomaisilla olisi silti, esimerkiksi joko pistokokein tai petosta tai muuta lainvastaisuutta koskevan kohtuullisen epäilyn perusteella, ollut oikeus suorittaa toinen tutkimus täyttäessään yhteisön säännösten mukaisia velvoitteitaan; niiden velvollisuutena olisi ollut perustamissopimuksen 30 artiklan perusteella olettaa näissä olosuhteissa, että viini sopii nautittavaksi, jollei ja kunnes toisin on näytetty. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten läheinen yhteistyö olisi erityisen tärkeää tällaisessa tilanteessa, ja itsenäisten tutkimusten suorittaminen olisi luultavasti välttämätöntä.

47. Perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevia sääntöjä sovelletaan, vaikka siinä jäsenvaltiossa, jossa viini on tuotettu, ei olisi suoritettu mitään tutkimusta veden lisäämisestä. Asiassa komissio vastaan Ranska [55] suoritettuihin enologisiin tarkastuksiin viitaten yhteisöjen tuomioistuin, joka tunnusti, että kyseisenä ajankohtana voimassa olleessa yhteisön viinilainsäädännössä annettiin "kansallisille viranomaisille velvollisuus varmistaa se, että yhteisön lainsäädäntöä noudatetaan — — [ja että tarkastukset] analyysien avulla voivat olla hyödyllisiä paljastettaessa kyseisen lainsäädännön rikkomisia" [56], totesi, että "suoritettujen tarkastusten on oltava tarpeellisia tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi ja että niillä ei saa luoda sellaisia esteitä maahantuonnille, jotka ovat suhteettomia näihin

54 — Saksan asiamies katsoi, että koska viranomaiset olivat havainneet, että alkoholipitoisuus oli epätavallisen alhainen (ks. edellä 15 kohta), ja koska ne olivat suorittaneet analyysisarjan, joka osoitti viinin laadun poikkeavan odotuksista, ne suorittivat sensorisen tutkimuksen, joka osoitti suhdeluvulla 4: 1, että viini oli vetistä. Tämän tuloksen jälkeen viranomaiset suorittivat happitutkimuksen 16/18, jolla vahvistettiin aikaisemmat tulokset.

55 — Edellä alaviitteessä 40 mainittu asia 42/82.

56 — Em. asia, tuomion 53 kohta.

päämääriin nähden". [57] Yhteisöjen tuomioistuin totesi tuossa asiassa, että Ranskan viranomaiset tutkivat jokaisen Italiasta kyseisen kuukauden aikana saapuneen viinierän, ja että ne toisena ajanjaksona tutkivat kolme neljästä erästä "sellaisten konkreettisten tosiseikkojen puuttuessa, joilla olisi voitu perustella petoksen tai muiden lainvastaisuuksien epäileminen tietyissä asioissa" [58]; lisäksi se totesi, että "analyysejä tehtiin selvästi useammin kuin Ranskan sisällä kuljetetusta ranskalaisesta viinistä tehtiin pistokokeita" ja että oli "selvää, että myös Italian viranomaiset suorittavat tarkastuksia varmistaakseen, että Italiassa tuotettu viini on yhdenmukaista yhteisön sääntöjen kanssa ja että kuluttajia ja ihmisten terveyttä sekä henkeä suojellaan". [59] Yhteisöjen tuomioistuin katsoi tässä tilanteessa, että "Ranskan viranomaisilla ei ollut oikeutta suorittaa järjestelmällisiä tarkastuksia tekemällä analyysejä ja että erityiseen näyttöön perustuvan kohtuullisen epäilyn puuttuessa tietyssä asiassa niiden olisi pitänyt tyytyä tekemään pistokokeita". [60]

48. Mielestäni yhteisöjen tuomioistuimen viinin tutkimista koskevasta oikeuskäytännöstä, johon on jo aiemmin viitattu, saadaan olennaista tukea arvioitaessa kansallisten tutkimusmenetelmien ja -menettelyjen sallittavuutta, vaikka oikeuskäytäntö ei koske lisätyn veden paljastamista. Esimerkiksi asiassa Gallet antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että viinin pienentyneen kuiva-ainepitoisuuden laskemisessa on perinteisesti turvauduttu niin kutsuttuun 100°-menetelmään. [61] Vaikka tuona aikana voimassa olleessa yhteisön asetuksessa sallittiin ainoastaan tiheysmittarimenetelmä, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että hyväksytyt analyysimenetelmät eivät olleet monipuolisia, ja katsoi, että "tästä seuraa, ettei asetus ole tyhjentävä, vaan siinä jätetään jäsenvaltioille vapaus soveltaa muita analyysimenetelmiä viinin koostumuksen määrittämiseksi — —" [62]. Asia Gallet oli osa liiallisen käymisen paljastamiseen käytettyjä analyysimenetelmiä koskevien asioiden sarjaa. Yhdistetyissä asioissa Arnaud aikaisemmin antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin oli päätynyt samaan lopputulokseen, mutta se oli todennut, että "lakiin perustuvaa olettamusta liiallisesta käymisestä ei voitaisi sallia kansallisena valvontakeinona, jos sen soveltamisella voitaisiin saattaa muista jäsenvaltioista tuodut viinit epäedulliseen asemaan ja jos se voisi sen vuoksi merkitä ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa — — kiellettyä määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavaa toimenpidettä" [63]. Välttääkseen tällaista ristiriitaa yhteisöjen tuomioistuin jatkoi toteamalla, että "asia olisi näin esimerkiksi silloin, jos oikeudellisesti ja tosiasiallisesti ei olisi mahdollista yhtä laajasti ja samoilla edellytyksillä kumota olettamusta toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien viinien osalta kuin kotimaassa tuotettujen viinien osalta". [64] Tätä periaatetta pitäisi mielestäni soveltaa yleisesti, ja se on erityisen merkityksellinen käsiteltävän asian kannalta. Kun jäsenvaltion viranomainen tekee sellaisen tutkimuksen, joka on sallittu sen vuoksi, että yhteisön säännökset eivät ole tällä alalla tyhjentäviä, kyseisen jäsenvaltion hallintoviranomaisten on hyväksyttävä viinin tuottajan esittämä vastanäyttö siinä jäsenvaltiossa, josta viini on peräisin, tai tämän puolesta siellä

57 — Ks. tuomion 54 kohta.
58 — Ks. tuomion 55 kohta.
59 — Ks. tuomion 56 kohta.
60 — Ks. tuomion 57 kohta.
61 — Asia 7/79, Gallet v. Ministre de l'agriculture, tuomio 4.7.1979 (Kok. 1979, s. 2373).
62 — Edellä alaviitteessä 61 mainittu asia, tuomion 5 kohta.
63 — Edellä alaviitteessä 49 mainittu asia, tuomion 13 kohta.
64 — Em. asia, tuomion 14 kohta.

esitetty vastanäyttö. Tämän vuoksi näiden viranomaisten on oltava valmiita arvioimaan tätä näyttöä ennen kuin ne tekevät johtopäätöksensä. Toisin sanoen niiden on noudatettava hyviä menettelytapoja. Jos ne kuitenkin näin meneteltyään ovat yhä vakuuttuneita siitä, että viiniin on sovellettu lainvastaisia enologisia käytäntöjä siten, että se ei sovellu nautittavaksi, näiden viranomaisten on ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin viinin kieltämiseksi, jotka voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäviksi.

49. Tässä asiassa kantaja ja Italia väittävät myös, että Saksan viranomaiset tutkituttavat italialaiset viinit järjestelmällisesti, mutta tämän pelkän väitteen lisäksi ennakkoratkaisupyynnössä taikka kantajan huomautuksissa ei ole mitään sitä tukevaa näyttöä. Asian asiakirjat eivät näytä tukevan väitettä, koska kyseessä olevaa ensimmäistä punaviinierää ei ilmeisestikään ole tarkastettu mitenkään. Saksan asiamies katsoi, että ainakin sikäli kuin on kyse CUT:sta, se tutki sekä kotimaisia että tuontiviinejä. Voidakseen antaa kansalliselle tuomioistuimelle vastauksia yhteisöjen tuomioistuin ei näytön täysin puuttuessa voi olettaa, että Saksa kohdistaa italialaisiin viineihin järjestelmällisiä tarkastuksia. [65]

50. Näyttää todennäköiseltä, että Saksa tekee pistokokeita sekä kotimaisista viineistä että tuontiviineistä. Vaikka kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevat tietyt tutkimukset eivät kuuluneet tällaisiin tavallisiin tarkastuksiin, vaikuttaa kuitenkin siltä, että tässä asiassa oli kohtuullisia perusteita, kuten edellä on selostettu (ks. edellä 15 kohta), epäillä kyseessä olevan jälkimmäisen viinierän laatua. Jäsenvaltio, joka kohtuullisilla perusteilla kohdistaa joko tuotuun tai kotimaiseen viinierään lisätutkimuksia, ei toimi yhteisön oikeuden vastaisesti. Vaikka tällaiset tarkastukset muodollisesti merkitsevät vapaan liikkuvuuden estettä, mielestäni tällainen este on selvästi "tarpeellinen yhteisön viinilainsäädännön toivottujen päämäärien saavuttamiseksi". [66]

51. Tämän vuoksi ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi kahteen ensimmäiseen kysymykseen samanaikaisesti ja yleisesti ja toteaisi, että jäsenvaltioilla on oikeus tarkastaa tuontiviinejä pistokokein, erityisesti mutta ei ainoastaan silloin, kun on kohtuullisia perusteita epäillä, että viiniä on käsitelty sallittujen enologisten käytäntöjen vastaisesti, kuten lisäämällä siihen vettä. Jäsenvaltioilla on oikeus tarkastaa tuontiviinejä erityisesti silloin, kun aikaisemmin ei ole suoritettu mitään erityistä lisätyn veden paljastavaa tutkimusta. Jäsenvaltioiden, joiden alueella tuotu viini on, ei ole pakko tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen perusteella hyväksyä siinä jäsenvaltiossa, josta viini on peräisin, suoritetun minkään *erityisen* analyysin tuloksia. Ne voivat kuitenkin olla hyväksymättä näitä tuloksia ainoastaan silloin, kun on joko perusteita asettaa

65 — Mielestäni jos jäsenvaltio aikoisi todella muuttaa käytäntöään pistokokeiden tekemisestä järjestelmällisiin tutkimuksiin, sillä olisi paitsi velvollisuus voida todella perustella sellainen muutos, vuoden 1989 asetuksen 9 ja 10 artiklasta tehdyn analogiapäättelyn (ks. jäljempänä 52 kohta) ja em. asiassa 42/82, komissio v. Ranska vahvistettujen periaatteiden (ks. erityisesti ko. tuomion 36 kohta) perusteella velvollisuus ilmoittaa asiasta etukäteen sekä komissiolle että sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, josta valvonnan kohteena oleva tuote on peräisin.

66 — Em. asia 42/82, komissio v. Ranska, tuomion 54 kohta.

siinä jäsenvaltiossa, josta viini on peräisin, annetun todistuksen/annettujen todistusten tarkkuus kyseenalaiseksi tai kun tuontiviineihin sovelletaan samoja standardeja, joita kotimaassa tuotettuihin viineihin sovelletaan rutiininomaisesti, ja kun niillä yrityksillä, joita kyseessä olevat tarkastukset koskevat, on mahdollisuus osoittaa tutkimustulokset viinin vapaan liikkuvuuden vastaisiksi.

52. Tässä suhteessa on myös tärkeää huomata, että jäsenvaltioiden on (vuoden 1989 asetuksen 4 artiklan nojalla) nimitettävä toimivaltaisia viranomaisia "viinilainsäädännön noudattamista valvomaan". [67] Lisäksi niiden laboratorioiden, joita nämä viranomaiset käyttävät analyysien tekemiseen, on oltava jäsenvaltioiden vuoden 1987 asetuksen 79 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimeämiä. Vuoden 1989 asetuksen 9 ja 10 artiklasta erityisesti seuraa, että silloin, kun jonkin jäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla on syytä epäillä, että toisesta jäsenvaltiosta peräisin oleva viinilasti ei ole "viinilainsäädännön mukainen tai siihen liittyy vilpillistä menettelyä", niiden on ilmoitettava siitä sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, josta viini on peräisin, ja komissiolle. Lisäksi ne luonnolliset henkilöt tai oikeustoimihenkilöt, joiden toimintaan tarkastukset kohdistuvat, "eivät saa estää näiden tarkastusten tekemistä, ja heidän on aina edistettävä niitä". [68]

ii) Happitutkimus 16/18:n yhdenmukaisuus yhteisön oikeuden kanssa

53. Kolmannessa kysymyksessään kansallinen tuomioistuin tosiasiassa pyytää yhteisöjen tuomioistuinta määrittämään, onko happitutkimus 16/18:n käyttäminen vuoden 1987 asetuksen 74 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja vuoden 1990 komission asetuksen 5 artiklassa vahvistettujen tarkkuutta, toistettavuutta ja uusittavuutta koskevien edellytysten mukaista. Silmäys vuoden 1990 komission asetuksen liitteeseen osoittaa, että nämä edellytykset ovat tieteellisiä. Ainoastaan asianmukaisen tieteellisen näytön ja tähän näyttöön perustuvien, tosiseikkoja koskevien toteamusten perusteella voidaan määritellä, voidaanko tutkimuksen sanoa täyttävän oikeudellisesti nämä edellytykset. Kansallisessa tuomioistuimessa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa kansallisen tuomioistuimen asiana on todeta nämä seikat. Mielestäni yhteisöjen tuomioistuin ei voi antaa kansalliselle tuomioistuimelle tähän kysymykseen liittyvää tarkkaa vastausta, koska tällainen tosiseikkojen vahvistaminen ei selvästi kuulu yhteisöjen tuomioistuimen tehtäviin 177 artiklan mukaisessa menettelyssä.

54. Kaikissa tässä asiassa esitetyissä huomautuksissa on hyväksytty, että tuona ajankohtana magneettisen resonanssin tutkimusta ei

67 — Näiden viranomaisten määritelmä on vuoden 1989 asetuksen 2 artiklan b kohdassa, joka on lainattuna edellä alaviitteessä 53.

68 — Ks. vuoden 1989 asetuksen 15 artikla.

ollut hyväksytty viralliseksi tutkimukseksi yhteisön tasolla eikä kansainvälisellä tasolla. [69] Koska CUT on käyttänyt tutkimusta ja koska Saksan mukaan yksi saksalainen tuomioistuin on jo hyväksynyt sen, on kohtuullista olettaa, että tutkimuksen sopivuus on hyväksytty tässä jäsenvaltiossa. Tässä tilanteessa, jos tutkimus täyttää vuoden 1987 asetuksen 74 artiklan 2 kohdassa asetetut tarkkuutta, toistettavuutta ja uusittavuutta koskevat edellytykset, se on yhdenmukainen yhteisön oikeuden kanssa. Tämän toteaminen kuuluu kuitenkin kansalliselle tuomioistuimelle, koska sen tehtävänä on todeta tosiseikat.

55. Kansallinen tuomioistuin viittaa avustavan tietokannan tarpeeseen ja muihin "avustaviin tietoihin" magneettisen resonanssin tutkimuksen soveltamisen mahdollisesti tärkeinä edellytyksinä. Tämä saattaa olla epäsuora viittaus siihen tilanteeseen, jossa tutkimus tosiasiallisesti suoritettiin Saksassa. Mielestäni näyttää kuitenkin siltä, että kun kansallisten viinin tarkastusten aikana happitutkimusta 16/18 käytetään ainoastaan "tukemaan" (mistä itse asiassa on kyse pääasiassa, kuten Saksan asiamies totesi istunnossa) muiden tutkimusten tuloksia, tämän tutkimuksen tuloksia ei voida arvioida erillään näiden muiden tutkimusten tuloksista. Lisäksi, koska mitään kansainvälisesti hyväksyttyä tutkimusta ei ole olemassa sen määrittämiseksi, onko viiniin lisätty vettä, olen samaa mieltä kuin komissio siitä, että mitään yksittäistä tutkimusta ei voida pitää ratkaisevana. Kun tutkimussarjan tulokset viittaavat kaikki samaan johtopäätökseen, en kuitenkaan katso, etteikö jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voisi *olettaa*, että vettä on lisätty, ainoastaan siksi, että yksi käytetyistä tutkimuksista on happitutkimus 16/18. Olettamus on tietysti aina kumottavissa. Jos yksittäistapauksessa sellainen yritys, jonka viini oletetaan happitutkimuksen 16/18 tulosten perusteella laimennetuksi, esittää asianomaisille tarkastusviranomaisille näyttöä siitä, että niiden suorittama tutkimus oli puutteellinen, laimentamista koskeva olettamus pitäisi kumota, ottaen tietysti asian erityiset olosuhteet ja erityisesti näiden viranomaisten käyttämien muiden tutkimusten tarkkuus, toistettavuus ja uusittavuus huomioon.

56. Nämä ovat kuitenkin kaikki kansallisen tuomioistuimen määritettäviä asioita. Pidän siitä huolimatta sopivana lisätä, että koska CUT, Rheinland-Pfalzin alueen toimivaltaiset täytäntöönpanoviranomaiset ja Saksa eivät ole asianosaisia kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, on vaikeaa arvioida, miten kansallinen tuomioistuin voi luotettavasti arvioida käytettyjen tutkimusmenetelmien yksityiskohtia ja niiden avulla kesällä 1991 Saksassa saatuja tuloksia, jollei se vähintäänkin ole valmis hankkimaan tutkimuksista vastaavilta henkilöiltä näyttöä.

69 — Saksa totesi kuitenkin istunnossa, että kansainvälisen viiniviraston odotetaan tekevän päätöksen tutkimuksen hyväksymisestä marraskuussa 1996 pidettävässä kokouksessa.

IV Ratkaisuehdotus

57. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Tribunale civile e penale di Ravennan esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) EY:n perustamissopimuksen 30—36 artiklassa ei estetä jäsenvaltiota tutkimasta toisessa jäsenvaltiossa tuotettua viiniä, vaikka viinin mukana seuraa sen jäsenvaltion, josta viini on peräisin, asianmukaisesti valtuuttaman tutkimuslaitoksen vilpittömässä mielessä antamat analyysitodistukset, kunhan tutkimusmenetelmiä ja -menettelyjä on sovellettu sellaisella tavalla, joka ei ole syrjivä, ja kunhan ne erityisesti ovat oikeudellisesti ja tosiasiallisesti samoja kuin ne, joita sovelletaan ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa tuotettuun viiniin.

2) Kansallisen tuomioistuimen asiana on määrittää, täyttääkö "hapen isotooppitutkimus 16/18" viinikaupan yhteisestä järjestämisestä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 822/87 74 artiklan 2 kohdan c alakohdassa asetetut tarkkuutta, toistettavuutta ja uusittavuutta koskevat edellytykset, ja ratkaista siinä vireillä oleva asia kaiken käytettävissä olevan tiedon perusteella, tutkittua viiniä koskeva muu näyttö mukaan lukien. Asianomaisen yrityksen täytyy voida riitauttaa jäsenvaltion tällaisen tutkimuksen tulosten perusteella tekemä olettamus. Jos jäsenvaltio silti on vakuuttunut näiden tulosten perusteella siitä, että viinierään on lisätty vettä, huolimatta (mahdollisesti) esitetystä vastakkaisesta näytöstä, se on kuitenkin velvollinen estämään sellaisen viinin toimittamisen nautittavaksi, edellyttäen, että tutkimus täyttää 74 artiklan 2 kohdan c alakohdassa asetetut edellytykset. Tällaiset päätökset on kuitenkin voitava asianmukaisesti saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.